

Input // output

Amsterdamse matching

Na de basisschool kiezen scholieren hun gewenste middelbare school. In de grotere steden is het echter mogelijk dat populaire scholen te veel aanmeldingen krijgen waardoor een deel van de aanmeldingen wordt uitgeloot. De uitgelote scholier moet zich dan achteraf opnieuw aanmelden voor een school die nog wel plaatsen vrij heeft, waarbij er een kans bestaat dat zijn tweede keus ook vol zit. Om deze reden zullen sommige scholieren kiezen voor een haalbare school in plaats van een eerste keus. De Haan *et al.* stellen daarom het systeem van 'latente toelating' voor, waarin de scholier een voorkeursranglijst opstelt. Het systeem wijst de uitgelote scholieren voorlopig toe aan de nummer twee op de ranglijst. Bij te veel aanmeldingen

vindt er weer een loting met alle aanmeldingen plaats en schuiven de uitgelote scholieren door naar nummer drie. Dit proces herhaalt zich totdat alle scholieren een plaats hebben, waarin de scholier zich niet telkens hoeft in te schrijven. Door Amsterdamse scholieren in 2013 te vragen om naast hun officiële aanmelding een voorkeurslijst op te geven, konden de auteurs de toewijzing onder 'latente toelating' simuleren en vergelijken met het huidige systeem. Uit de resultaten komt naar voren dat onder 'latente toelating' scholieren gemiddeld vaker terechtkomen op scholen hoog op hun ranglijst.

Haan, M. de, P.A. Gautier, H. Oosterbeek en B. van der Klauw (2015) *The performance of school assignment mechanisms in practice. IZA Discussion Paper*, 9118.

Levensverwachting

Hoe juister de aannames van een model feitelijk zijn, hoe beter het de werkelijkheid weerspiegelt. Zo nemen bepaalde economische modellen over levensverzekeringen aan dat de individuen hun eigen levensverwachting accuraat kunnen inschatten. Bago d'Uva *et al.* onderzochten deze aanname en bekeken hoe scholing deze beïnvloedt. Ze maakten gebruik van enquêtes waarin om de twee jaar vanaf 1992 aan Amerikaanse ouderen werd gevraagd hoe groot zij de kans achten om een bepaalde leeftijd te halen. Uit vergelijking van de schattingen van mensen met de daadwerkelijke levensduur kwam naar voren dat een individu zijn levensverwachting goed inschat. Dit geldt vooral voor hoogopgeleiden, laagopgeleiden hebben meer moeite, waardoor hun beslissingen vaker suboptimaal zijn. De auteurs raden daarom aan om deze groep mensen te adviseren bij beslissingen waarin een accurate levensverwachting nodig is.

Bago d'Uva, T., E. Erdogan-Ciftci, O. O'Donnell en E. van Doorslaer (2015) *Who can predict their own demise? Accuracy of longevity expectations by education and cognition. Tinbergen Institute Discussion Paper*, 052.

Ondertewerkstelling

Pas afgestudeerden zijn niet altijd in de gelegenheid een baan te accepteren die correspondeert met hun kunnen. Verbruggen *et al.* volgden tien jaar lang ruim driehonderd rond 1998 afgestudeerde Nederlanders. Iemand die een baan nam waarvoor hij of zij overgekwalificeerd was, bleek ook later minder te verdienen. Een baan die niet aansluit op iemands vaardigheden had geen significant effect op loon, maar wel een negatief effect op tevredenheid over de baan. Hoewel ondergekwalificeerd werk op korte termijn werkervaring oplevert en werkloosheid voorkomt, kunnen de gevolgen op lange termijn dus negatiever uitpakken.

Verbruggen, M. *et al.* (2015) *Does early-career underemployment impact future career success? A path dependency perspective. ROA Research Memorandum*, 7.

Ondoorzichtig en liquide

Een financieel product geldt als ondoorzichtig wanneer er weinig publiek bekend is over de verwachte opbrengst. Eigenaars kunnen wel informatie verzamelen, maar bij een hoge ondoorzichtigheid kan dit negatief uitpakken. De potentiële koper weet immers – in tegenstelling tot de eigenaar – niet of het product winstgevend is, waardoor er een negatieve risicoselectie ontstaat en het product minder liquide wordt. Stenzel en Wagner bevestigen dit door een model te schatten met gegevens van Amerikaanse bedrijven. In het model waarin de eigenaar ervoor kiest om tegen een vaste prijs meer te leren over zijn product, blijkt dat hij enkel bij gematigde ondoorzichtigheid meer leert. Een volledig doorzichtig product heeft immers geen informatieverzameling nodig, terwijl bij volledige ondoorzichtigheid het zou leiden tot illiquiditeit. Het is daarom sociaal optimaal kunnen zijn om de ondoorzichtigheid juist te verhogen – bijvoorbeeld met complexe structuren – zodat kostbare verzameling van informatie wordt ontmoedigd.

Stenzel, A. en W. Wagner (2015) *Opacity and liquidity. CEPR Discussion Paper*, 10665.

In het rood

In mei 2015 daalden de rode cijfers op betaalrekeningen naar 11.733 miljoen euro. Ter vergelijking bedroeg het uitstaande debiteurensaldo begin dit jaar 12.553 miljoen euro. Het saldo schommelt sinds de start van de metingen – midden 2014 – rond de 12

11.733

miljoen euro

miljoen euro, waardoor het onduidelijk blijft of er sprake is van een opwaartse dan wel neerwaartse trend.

CBS (2015) *Roodstand op betaalrekeningen. Bericht op cbs.statline.nl*, 30 juni.

Zorgelijk marktfalen

Het nastreven van doelmatige zorg houdt in dat de overheid zowel de kwaliteit als de betaalbaarheid van de zorg dient te verbeteren. Bij het verbeteren hiervan spelen vormen van marktfalen zoals informatieasymmetrie en beperkte rationaliteit een grote rol. Douven *et al.* stellen verschillende aanknopingspunten voor die doelmatigheid vergroten en deze vormen van marktfalen tegengaat. Zo pleiten ze voor meer openbare informatie over behandelingen zodat de kans afneemt op misbruik van de informatievoorsprong die de arts heeft op de patiënt. Een mogelijkheid hiertoe is dat de overheid gestandaardiseerde kwaliteitsinformatie over behandelingen beschikbaar maakt. Dat de patiënt nu zijn zorgaanbieder kan kiezen op basis van kwaliteit, prikkelt zorgaanbieders om de kwaliteit te verhogen.

Douven, R., R. Zoutenbier en M. Bijlsma (2015) Vijf aanknopingspunten voor doelmatigheid in de curatieve zorg. *CPB Policy Brief*, 2015(12).

Ronde prijzen

Hoewel er slechts een klein verschil zit tussen het precieze bedrag van 99 euro en het ronde bedrag van 100 euro, zit er een groot psychologisch verschil tussen de twee prijzen. Backus *et al.* vergeleken het gebruik van ronde en precieze prijzen met gegevens van de consument-gedreven veilingsite EBay. Doordat een product op EBay beschikbaar is in de Verenigde Staten en Engeland, maakten de onderzoekers gebruik van het feit dat een rond bedrag in ponden door de wisselkoers een precies bedrag in dollars wordt. Biedingen met ronde prijzen ontvangen een lager bod, maar worden daarentegen ook eerder verkocht ten opzichte van aanbiedingen met precieze prijzen. De auteurs beredeneren dat wanneer een aanbieder zijn product een ronde prijs geeft, hij daarmee signaleert hij zijn product snel wil verkopen ten koste van een hogere prijs.

Backus, M., T. Blake en S. Tadelis (2015) Cheap talk, round numbers, and the economics of negotiations. *NBER Working Paper*, 21285.

Loonongelijkheid

Hoewel topsalarissen en hoge bonussen binnen een bedrijf nog steeds veel wenkbrauwen laten fronsen, is er nog maar weinig onderzoek gedaan naar het verband tussen het gedrag van bedrijven en de toenemende loonongelijkheid. Song *et al.* onderzochten dit verband aan de hand van administratieve gegevens over Amerikaanse werknemers voor de periode 1978–2012. Ze vonden dat de stijgende loonongelijkheid niet wordt verklaard door het gat tussen een hoogbetaalde medewerker, zoals een algemeen directeur, en een gemiddelde werknemer, maar door het gat in beloning tussen bedrijven. De auteurs spreken daarom niet van topsalarissen maar van ‘topbedrijven’, waarbij werknemers binnen dit soort bedrijven de groeiende ongelijkheid nauwelijks te merken is.

Song, J., D.J. Price, F. Guvenen en N. Bloom (2015) Firming up inequality. *NBER Working Paper*, 21999.

Financiële stabiliteit

Om een goed beeld te krijgen van financiële stabiliteit gebruiken beleidsmakers de zogeheten Financial Stress Index. Deze index is gebaseerd op verschillende indicatoren waaronder aandelenprijzen, wisselkoersen en rentestanden. Uit een modelschatting van Vašíček *et al.* komt naar voren dat deze indicatoren als variabelen nauwelijks de dynamieken binnen de Financial Stress Index verklaren. De auteurs concluderen daarmee dat het lastig is om de financiële stabiliteit te voorspellen.

Vašíček, B. *et al.* (2015) Leading indicators of financial stress: new evidence. *DNB Working Paper*, 476.

Europese emissiehandel

Sinds het Verdrag van Kyoto in 1997 probeert de Europese Unie de uitstoot van broeikasgassen te beperken met emissiehandel. In dit kader moeten bedrijven voortaan vanaf 2005 een beperkte hoeveelheid uitstootrechten kopen die ze kunnen gebruiken of onderling verhandelen. Om te voorkomen dat bestaande bedrijven hun fabrieken verplaatsen naar het buitenland, ontvangen ze een deel van de rechten gratis. Omdat kleine bedrijven hierdoor relatief veel uitstootrechten ontvingen, moet sinds 2012 een bedrijf een bepaald productieniveau hebben om emissierechten gratis te ontvangen. Een dergelijke drempel zou de uitstoot bij kleinere bedrijven verminderen, maar geeft ook een perverse prikkel om de productie, en daarmee de uitstoot, te verhogen. Branger *et al.* bevestigen deze gedachtegang door gegevens van ruim tweehonderd klinkerfabrieken te onderzoeken. De drempel beperkte het aantal uitgegeven emissierechten, niettemin steeg de klinkerproductie met ruim 6,4 miljoen ton. Wanneer het aantal rechten voor een bedrijf afhankelijk is van het productieniveau, verdwijnt de perverse prikkel en blijkt, uit een simulatie, de uitstoot aanzienlijk af te nemen.

Branger, F., J. Ponssard, O. Sartor en M. Sato (2015) EU ETS, free allocations and activity level threshold: the devil lies in the detail. *CESifo Working Paper*, 5394.

Verzekerde buitenlanders

Om te voorkomen dat zorgverzekeraars enkel klanten selecteren met de laagste te verwachten zorgkosten, compenseert een vereveningsfonds wanneer de zorgkosten hoger of lager uitvallen dan verwacht. Tempelman en Lammers schatten de mate waarin zorgkosten bij buitenlandse seizoenarbeiders afwijken van het gemiddelde. Een hypothese is dat deze seizoenarbeiders minder uitgeven aan zorg omdat ze vaak maar tijdelijk in Nederland zijn en minder zorg gebruiken. Uit de schattingen blijkt dat in 2012 verzekeraars een winst boekten tussen 285 en 320 euro per buitenlandse seizoenarbeider. Dit duidt erop dat de vereveningsfonds dit soort verzekeringen overcompenseert.

Tempelman, C. en M. Lammers (2015) Buitenlandse seizoenarbeiders. *SEO Rapport*, 2015(26).

Naar het groen

De hoeveelheid opgewekte windenergie in Nederland steeg in 2014 van 4856 naar 5097 miljoen kilowattuur. Dit komt in totaal neer op een benutte productiecapaciteit van 22,9 procent. Per vierkante meter leveren de windmolens 879 kilowattuur op,

5097
miljoen kilowattuur

wat neerkomt op ruim 1300 uur stofzuigen. In de berekeningen werden de windmolens op zee niet meegenomen.

CBS(2015) *Windenergie op land; productie en capaciteit naar ashoogte*. Bericht op statline.cbs.nl, 29 juni